

A gyerekek és a „nagy kérdések”

Egy hitoktató tapasztalatai

„Mi a bölcsesség? – A fej meghajol a szív előtt.” A költő Hans Kasper nagy kérdését és szép válaszát egy tízéves kislány a következő szavakkal magyarázta meg nekem: „Ez azt jelenti, hogy a fej észreveszi, hogy a szív fontosabb. Hiszen a fejben vannak a gondolatok, s a szívben inkább az érzelmek; ezeknek egymásra kell találniuk, és össze kell keveredniük. Ha a gondolatok és az érzelmek egymásra találhatnak és összekeverednek, ez a bölcsesség.”

Ilyen egyszerű, s ugyanakkor összetett gondolatmentek-re képesek a gyerekek, ha arra bátorítjuk őket, hogy legyenek nagy kérdések és gondolatok „bábái”. Érdeklődésemre további szemléletes képeket vázolt föl a gyerek: „Az ember csak akkor válik bölcsé, ha a feje a szívére hallgat. Úgy van ez az emberrel, mint a kirakós játékkal: Vannak gondolati kirakóelemek, és vannak érzelmi kirakóelemek. Ha összeraktuk a puzzle-t, és egyetlen darab sem hiányzik már – ez a bölcsesség.”

A hittanórán feltett kérdésemre, létezik-e olyan bölcsesség, amely csupán kérdésekből áll, több gyerek is válaszolt: „Ha az ember semmit sem kérdez, akkor semmit sem tud... Az ember a kérdések által válik bölcsé... Ha az ember sosem kérdez, sosem kap választ... Létezik bölcsesség a kérdésben magában is, de kérdés nélkül nincs bölcsesség...”

Honnan és Miért?

Húsz éve foglalkozom gyerekekkel – főként hitoktatóként –, s ebben bizonyos filozófiai alapmagatartás vezérel. Engem is bátorítottak és ösztönöztek az ún. gyerekfilozófusok, akikről az 1990-es évek eleje óta a nyilvánosság is tudomást szerzett (Hans-Ludwig Freese, Eva Zoller, Barbara Brünig és mások), és általuk is világossá vált számomra, hogy az ember már gyermekként felteszi a „nagy kérdéseket”.

Kezdetben a felnőttek olykor egyáltalán nem akarták elhinni nekem, hogy már a gyerekek is felteszik ezeket a kérdéseket: Honnan van a világ? Miért létezem? Miért kell meghalniuk az embereknek? Ha meghalok, akkor kihúznak engem abból, aki vagyok? Miért engedi Isten, hogy emberek betegesen szülessenek?

A valláspedagógia élénk érdeklődéssel fedezte föl ezt a kérdező és csodálkozó alapmagatartást – olyan fejlődéslelektani elképzelésekre támaszkodva, amelyek a vallási tanulás alanyának tekintik a gyereket. Következésképp nem csupán „filozófusoknak”, hanem „teológusoknak” is tartják a gyerekeket: önállóan érdeklődnek Isten és a világ iránt, és a keresztény-zsidó vallási hagyományokról beszélgetve saját válaszokra találnak.

Meggyőződésem, hogy a felnőttek teológiai szempontból is tanulhatnak a gyerekektől. Ez különösen is érvényes korunkban, amikor sok felnőtt kereszténynek meggyűlik a baja a hagyományos formulákkal és képekkel, és amikor sok felnőtt számára egyre inkább színét veszti a gyermekkori vallás és hit. El nem használt, nem dogmatikus, kreatív és fantáziadús látásmódjukkal, egyszerű és ezért oly tö-

mény megnyilatkozásaikkal a gyerekek új utakat tudnak megnyitni a hit nagy kérdéseihez.

A szeretetről

Három példa a hittanórákról:

(1) Arra a felszólításra, hogy „Magyarázd meg, mi a lélek – egy olyan embernek, aki minden szót ismer, kivéve a ’lélek’ szót!”, nyolc-kilencéves gyerekek olyan egyszerű és megragadó mondatokat fogalmaztak meg, mint a következők: „A lélek az emberben lévő Nap... A lélek olyasmi, mint a szív, de mégis egészen más... A lélek ott van, ahol az érzelmek vannak... A lélekben áramlik a félelem és a szeretet... A lélek belül van az emberben... A lélek összeköttetés Istennel... A lélek tele van szeretettel... A lélekben van Isten... A lélek olyasmi, mint az élet... Mi magunk vagyunk a lélek...”

(2) Miután behatóan foglalkoztunk Jézus példázataival, az egyik fiú egy kitalált példabeszédet írt, de úgy, mintha maga Jézus is mesélhette volna: „A tanítványok egyszer így szóltak Jézushoz: ’Jézus, te sokat beszéltél már Istenről, beszélj nekünk egyszer már a Mennyek országáról is!’ Ekkor Jézus beszélni kezdett: ’Élt egyszer egy anya, akinek nagy bánata volt. Hároméves fia súlyos influenzában feküdt, és az orvos attól tartott, hogy a gyerekek meg kell halnia. De az anya ellátta és ápolta a gyereket, bár tudta, hogy talán hamarosan meghal. Azt akarta, hogy a fiú életének utolsó napjai olyan szépek legyenek, amennyire csak lehetséges. Am egy napon azt mondta az orvos, hogy a fiú jobban van, és két héttel később megint teljesen egészséges volt. Ezt a történetet azért meséltem el nektek, hogy észrevegyétek: a szeretet erősebb, mint a halál.’ Ezzel Jézus befejezte a történetet, és mindannyian megértették, hogy ha egy anya így törődik a gyerekével, akkor ez valóban olyan, mint ahogyan a Mennyek országában történnek a dolgok.”

(3) „Isten nem hatalmas király, de erős, mivel kicsivé teszi magát”: eme Istenről szóló, paradox beszédű ihlettel a gyerekek maguk is ellentétekben fogalmaztak: „Isten láthatatlan, mégis mindig jelen van... Isten maga nem szenved, de szenved az emberek szenvedéseitől... Isten nagy, a legkisebb állatban is... Isten kicsi, de nagy a szeretetben... Isten nincs itt, de itt van... Isten csöndes, de beszél... Isten messze van, de hozzám közel... Isten nincs ott mindenütt, de mindenkinek a közelében van...”

Gyerekszáj:

A gyermek-istentiszteleten körben ülő gyerekeket megkérdezik, tudják-e, mi a „Szentlélek”. A négyéves Lavinia rögtön jelentkezik, és azt mondja: „Az gyakran van otthon nálunk! Valahányszor a nővéremmel rossz fát teszünk a tűzre, és anya megkérdezi, ki volt az, és mi azt mondjuk, hogy nem mi voltunk, anya mindig azt mondja: Akkor alighanem a Szentlélek volt az!”

Hol van Isten?

A gyermekekkel folytatott teologizálással kapcsolatos vitában – amelynek anyagát 2002 óta rendszeresen kiadják „A gyermekteológia évkönyvében” – időközben három hangsúly kristályosodott ki, s úgy tartják, ezeknek ki kellene egészíteniük egymást a gyermekekkel folytatott teológiai beszélgetésekben: A középpontban a „gyermek teológiája” áll, amelyet nekünk, felnőtteknek figyel-

mesen kellene szemlélnünk, hogy egyáltalán megértsük a gyerekeket. Továbbá szükség van a „gyermek számára való teológiára”, amelyben egyszerű nyelven bonyolult tartalmakat kínálunk fel a gyerekeknek. Így alakulhat ki a „gyermekkel művelt teológia”, amikor is a beszélgetésekben ismételten mozgásba hozzuk a gyerekek tapasztalási és megértési lehetőségeit.

A gyermekteológia igényes és mélységesen demokratikus vezérmotívumát a teológus és pedagógus *Johann Amos Comenius* szavaival így szeretném megfogalmazni: Mindenkinek mindene lenni, minden elképzelhető módon! Ez azt jelenti: észre kell venni, és komolyan kell venni minden egyes gyerek teológiáját; a „teljes” teológiát feltételezni kell a gyerekekről; teológiájuknak megfelelően kell kibontakoztatni a gyerekekkel lehetőségeiket.

Egy egyszerű gyakorlat jól szemlélteti, hogy a gyerekek milyen szuverén módon kapcsolják össze istentapasztalataikat, illetve saját maguktól és a világról szerzett tapasztalataikat. Felszólítottam a gyerekeket: „Próbáld meg Istent és magadat ábrázolni egy képen. Erre két fonál áll rendelkezésedre: egy piros, amely téged jelképez, és egy kék, amely Istent jelképezi. A formák és alakok megválasztásával, illetve nagyságával fejezheted ki Istenhez fűződő kapcsolatodat. Isten van benned, vagy te vagy Istenben?” A gyerekek által rajzolt képek olysmiket mutattak:

- Két hullámforma fonál, s hol az egyik van fölül, hol a másik: „Isten velem van.”
- Két egymásba csavart fonál: „Isten összekuszálódott velem.”
- Két együtt futó kör: „Isten mindig velem van, életem minden napján.”
- Piros kör egy kék szívben: „Isten szívében vagyok.”
- Kék kör egy piros szívben: „Isten a szívemben van.”
- Két vízszintes, fölfelé nyitott, egymáshoz közel futó félkör: „Isten és én együtt olyanok vagyunk, mint egy nevető száj.”
- Vízszintes vonal az embert jelképezve, függőleges vonal Istent jelképezve, együtt keresztet alkotnak: „Jóisten, maradj velem éjjel-nappal! Ha veszélyben vagyok, vigasztalj meg! Te mindig értem vagy jelen.”

- Kör alakú, a két fonálból font szalag: „Isten elvegyült velünk. Megmutatja nekünk a kerek életet.”
- Az én-fonál és az Isten-fonál előbb szétválasztva, aztán összefonva, ívben fölfelé halad, majd kör alakban visszavezetve lefelé, aztán ismét fölfelé: „Isten mindig velem van. A fonott szalag az élet útja. Van életünkben szép állomások és sötét állomások, kanyarok és sarkos zsákutcák, ahonnan csak akkor jutunk ki ismét, ha már megsebesültünk. De Isten nem tágít mellőlem, még akkor sem, ha a mennyben leszek.”

Kifejező képekkel és szavakkal a gyerekek saját, mégis biblikus gyökerű teológiát vázolnak föl arról az Istenről, aki velünk jár, óv minket, velünk nevet és velünk érez. Ő a kapcsolatok Istene, aki bennünk van, aki által létezzük, aki elszakíthatatlanul összefonódott velünk.

A bennünk lévő gyermek

Az efféle tapasztalatok bátorítanak engem arra, hogy komolyan vegyem a gyerekeket, valamint a vallás és a hit nagy kérdéseit; mert a gyerekek megajándékoznak engem, és új távlatokat tárnak föl a hitem előtt. A gyerekek (és felnőttek) effajta megközelítéseire adott visszajelzések megmutatják, milyen nagy a vágyakozás arra, hogy hitelesen foglalkozzunk a vallással és a hittel a keresztény-zsidó hagyományon belül, mégpedig oly módon, hogy az a „tárgynak” és az embereknek egyaránt megfeleljen.

„Hol van az a gyerek, aki voltam? Bennem lakik, vagy elment?” A költő *Pablo Neruda* e kérdésére szép választ talált az egyik gyerek: „Elment, de belül ott maradt.” A felnőttek a gyerekekkel együtt képesek ismét megkérdőjelezni a hitet, és a kérdéseket úgy megválaszolni, hogy azért felelősséget is tudnak vállalni. Képesek teológiai ihletet nyerni a gyerekektől, és ily módon megfelelni *Erich Kästner* igényének: „Csak azt nevezhetjük embernek, aki felnőtt, és mégis gyermek maradt.”

Rainer Oberthür

Forrás: Publik-Forum, 2011/6

A szerző a *valláspedagógia docense az Aacheni Egyházmegye Katechetikai Intézetében.*

Tipikus férfi! Tipikus nő!

A nő üdvözülten néz a férfira, aki éppen ékszer helyezett a nyaka köré. Fantasztikusan áll neki. A férfi ajándéka. „Honnan tudod, hogy pontosan ez a kedvenc színem?”, kérdezi boldogan. Szeme sugárzik. A férfi üdvözülten néz vissza rá. Sikertől meglepetést okoznia. Mindketten a hetedik mennyországban érzik magukat.

A friss szerelmesek, anélkül hogy észrevették volna, megállapodtak az imént: megegyeztek abban, mit értenek szereteten. A szeretet most és a jövőben azt jelenti számukra: Megértjük egymást, szavak nélkül. Kiolvassuk egymás szeméből egymás kívánságait. Ha ez sikerül, akkor a bol-

dogság totális, és bizonyítékom van arra, hogy szeretsz engem. A szeretet tehát azt jelenti: kölcsönösen kielégítjük szükségleteinket, talán még legtitkosabb vágyainkat is, anélkül hogy egy szót is vesztegetnénk erre.

A szerelmesek olyanok, mint a csecsemők

Bizonyos ideig ez még működik is. Ezért élük meg az emberek olyan boldogítónak a szerelem első szakaszát. Ezért vágyakoznak vissza ebbe az időszakba.

De nem lehetséges, hogy az emberek egy életen át szavak nélkül is megértsék egymást. Miért van ez így?

Kérem, gondoljuk meg: Mikor fordult elő életünkben, hogy egy másik ember kielégítette szükségleteinket és kívánságainkat anélkül, hogy kifejeztük volna azokat? Akkor, amikor csecsemők voltunk. Meddig tartott ez a szakasz? Meddig tarthat egyáltalán? Úgy van: Egy kapcsolat kezdetén gyakran nincs szükség hosszas megbeszélésekre. Régebb óta együtt lévő párok is többnyire megértik egymást anélkül, hogy sok szót kellene ejteniük. Csakhogy: Ha elvárjuk, hogy partnerünk teljesítse kívánságainkat és szükségleteinket anélkül, hogy kimondanánk azokat, akkor úgy viselkedünk, mint a csecsemők. És ekkor már nincs messze a kapcsolat

hajtörése. Ha ugyanis az igazi szeretetnek az a bizonyítéka, hogy teljesítem a kívánságaidat anélkül, hogy megnevezné őket, akkor kézenfekvő a következtetés: Ha már nem teljesítem minden – kimondott és kimondatlan – kívánságodat, akkor már nincs bennem szeretet.

De a friss szerelmesek nem hagyják, hogy efféle mondások megrendítsék őket. Ők megszerezték tapasztalatukat a partnerükkel. És amint ismeretes, a tapasztalatok győznek meg a leginkább minket, mindenekelőtt akkor, ha kellemesek: Ez a férfi fáradozik értem. Udvarol nekem. Szeretne mindig a közelemben lenni. Rám mosolyog. Beszél velem. Odafigyel, amikor beszélek. Gyengéd hozzám. Van ideje számomra, és ha nem vagyunk együtt, SMS-ben küldi el az isteni üzenetet: „Úgy szeretlek, ahogy vagy!”

Tapasztalatokból elvárások lesznek

A szerelmesként szerzett tapasztalatok nyomot hagynak az agyban, különösen akkor, ha ezek a tapasztalatok ismétlődnek. Anélkül hogy sokat töprengenénk erről, abból indulunk ki, mindig így mennek majd a dolgok. A partnerről szerzett tapasztalatok a partnerrel szembeni elvárásokká válnak. Amit most élek meg veled, azt fogom megélni veled a jövőben is. Mert amilyenek mutatkozik ma, olyan ő. Titokban, anélkül hogy beszélneink erről, anélkül hogy különösebben tudatosulna bennünk, a tapasztalatokból és elvárásokból a partnerrel és viselkedésével szemben támasztott igény lesz. Ehhez az igényhez mérjük őt ma. Ehhez a megegyezéshez fogjuk mérni őt a jövőben is.

Én kielégítem a te szükségleteidet, te kielégíted az én szükségleteimet. A jövőben is mindenkor rendelkezésemre fogsz állni. Mindig örülni fogsz annak, ha időt szeretnék eltölteni veled. Mindig meghallgatsz, és beszélni szeretnél velem, amikor én beszélni akarok veled. Amikor kívánom a szexet, neked éppúgy van kedved hozzá, mint nekem. Ha nyugalmat kívánok, te mindig békén hagysz engem. Hiszen ez problémátlanul működött, amikor szerelmesek voltunk. Tehát nincs probléma. Látszólag.

A lélek könyvel

Azzal a partneri szerződéssel, amelyet két ember „megköt”, amikor elkezdik közös életüket, még valami összefügg, amivel többnyire nem vagyunk tisztában: Mindkét partner megnyit egy lelki bankszámlát, amelyen könyvelés folyik. Mindkét fél

pontosan rögzíti, hogy a másikkal való együttélésben megtalálja-e a számítását. Ismételten mérleget készítenek – és hozzávetőlegesen kiszámítják: Teljesülnek-e az elvárásaim? Eleget kapok-e ebben a kapcsolatban? Egy partnerkapcsolat kezdetén rendszerint jól áll a számla pozitív oldala. A partnereknek nem esik nehezükre, hogy kölcsönösen kielégítsék egymás szükségleteit, és teljesítsék egymás vágyait. Kedves dolgokat mondanak egymásnak, megbecsülik egymást, gyengédséget tanúsítanak egymás iránt, kellemes időket töltenek egymással. Mindez pozitívan csapódik le a könyvelésben.

Amíg jól megy a dolgunk a másikkal, még csak tudomásul sem vesszük, hogy egyáltalán van ilyen számlánk. Csak akkor vonunk mérleget, ha hiány lép fel, ha a bevétel lassan, de biztosan fogy, ha a bosszúság számláján egyre nagyobb tételek gyűlnek föl. Az elszámolás rendszerint akkor következik be, amikor a szeretetszámla teljesen üres, és a kiadási rovat reménytelenül telve van. Már nem találom meg a számításomat.

Felnőtt partnerség

Van-e szabadulás abból a kényszerzubbonyból, hogy állandóan rendelkezésre kell állnom a másikkal? Igen. Ezt nevezik „felnőtt partnerségnek”. Mit jelent felnőttnek lenni? Miről ismerem fel, hogy valaki nem csupán nagykorú, hanem felnőtt módjára viselkedik is? A legegyszerűbb meghatározás így hangzik: Az ember akkor nevezhető felnőttnek, ha képes gondoskodni magáról, és ezt meg is teszi. A párkapcsolati felnőtt magatartás tehát ez lenne: Magam vállalom a felelősséget magamért, gondoskodom magamról. Képes vagyok tisztában lenni azzal, mire van szükségem, milyen kívánságaim, szükségleteim és elvárásaim vannak. A partnerem is tudja, mi fontos számára, milyen kívánságai és elvárásai vannak. Képes ezeket megfelelően közölni, és én is képes vagyok erre. Ha kívánságaink találkoznak, jó. Ha a másik nem kész megtenni, amit kívánok, akkor nem vagyok sem sértődött, sem megbántott, sem csalódott. Inkább tárgyalni fogok. Úgy, ahogy normális esetben más emberekkel is tenném.

Szeretnék a partneremmel beszélni. Szeretnék közölni veled valamit, ami foglalkoztat. Aggasztja az egyik gyerekünk. Mit tesztek? Bevált a következő három lépés: Először is megérdeklődöm partnerem készségét: „Megfelel neked, ha most (vagy ma este) beszélünk egymással?” Azután megneve-

zem a célokat, konkrét kívánságomat, indoklást fűzök hozzá, és időhatárt javasolok. Például: „Szívesen beszélne veled Ilonáról/Péterről. Szükségem van a segítségedre. Azt hiszem, egy félóra kellene hozzá.” Harmadszor: Ha a partnerem nem kész rögtön beszélgetni, megegyezünk az alkalmas időpontban. Megkérdezem: „Jó, látom, hogy pillanatnyilag nem alkalmas neked. Mikor lenne megfelelő?” Vagy a partnerem tesz javaslatot: „Most nem, föl akarom hívni egy munkatársamat. Találkozhatunk egy órára vacsora után?”

Éppen a hétköznapiakban esik meg gyakran, hogy figyelmen kívül hagyjuk partnerünket és annak szükségleteit. Mindenkit annyira elfoglálnak a saját dolgai, hogy sokszor észre sem veszi, mit szeretne a másik. Ezenkívül a legtöbb párt még mindig inkább a szerelmi ideológia határozza meg – „Kétségtelen, hogy mindenkor magától értetődően rendelkezésemre állsz” –, mint a jártasság abban a művészetben, hogy a hétköznapiak során is teret adjanak a másikkal és az ő elvárásainak.

Nem rajtaütéssel

Mónika szeretne az ő Jánosával egy kellemes estét eltölteni. Nem szeretne rajtaütölni, mert tapasztalatból tudja: János bosszúsán reagálna. Azt is tudja: Nincs jogom ahhoz, hogy a partnerem idejével rendelkezek, mert nincs jogom ahhoz, hogy rendelkezek a partneremmel. Ezért, először is, „bekopogtat hozzá”, és megkérdezi, kész-e rá. Másodszor: megnevezi a kívánságát, és megindokolja kérését. Ez fontos, mert ezzel közöl valamit önmagáról, az érzéseiről, a szükségleteiről. Indoklás nélkül János inkább követelésnek fogja megélni a kérést. Azzal, hogy feltár valamit magából, terve a kérés jellegét őrli. A kéréseknek nagyobb esélyük van a meghallgatásra és teljesülésre, mint a követeléseknek. Harmadszor: Nem sértődik meg, vagy nem háborodik fel, ha partner az mondja: „Ma este nem.” Tudja: Nem várhatom el, hogy partnerem pontosan akkor elégítse ki szükségleteimet, amikor szeretném. De elvárhatom, hogy meghallgassa kívánságaimat. Ezért megkérdezi: „Mikor lenne alkalmas neked?” És megegyeznek egy időpontban. Azt is megkérdezheti: „Miért nem alkalmas neked?” (Mindenesetre a kérdés feltevésekor nagyon sok minden függ a hangsúlytól.) Hogy megértse János indokait, és ne legyen az a benyomása, hogy János meg akar lógni, és nem érdeklődik iránta. Nem akarja ostromolni őt, János pedig megtanulta,

hogyan akkor is válaszoljon neki, ha ez olykor terhes számára. Mert ha azt szeretném, hogy a partnerem ne ostromoljon engem, akkor én sem hagyhatom őt kétségek között.

A felnőtt partnerség szakaszában már nem várom el magától értetődően, hogy partnerem a nélkül elégítse ki szükségleteimet, hogy megneveztem volna azokat. Mert már nem vagyok csecsemő, és a partnerem nem az anyukám vagy az apukám. De a partnerem nem is a rabszolgám vagy rabszolganőm, akinek mindig rendelkezésemre kell állnia, amikor valamilyen vágyat érzek. Ha a partnerek kölcsönösen rabszolgaként kezelik egymást, akkor hamar oda a szerelem, a kedv és a szenvedély.

Ezzel szemben jó orvosság, ha komolyan vesszük a másikat és kívánságait, és felnőtt módjára tárgyalunk vele.

A másik nyelve

Felnőttként viselkedni természetesen valamivel megerőltetőbb, mint a csecsemőt játszani. Az embernek magának kell aktívvá válnia. Tárgyalni kell. A tárgyaláshoz beszélni kell tudni. Ezzel baj van a mi kultúránkban.

Liza nagyon sokat szeretne beszélni Ferencel. Ferenc ezt csak öt percig bírja ki, aztán elege van. Liza nem érti ezt. Ferenc szívesen csinálna vele valamit. Liza azonban előbb mindig beszélni akar vele, órákon át, legalábbis Ferencnek így tűnik. Ferenc nem érti ezt.

A nők hajlanak a kapcsolatot fenntartó beszédre, a férfiak hajlanak a dolgokat megoldani akaró beszédre. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy a nők nem találhatnak megoldásokat, és a férfiaknak nincs szükségük kapcsolatokra. Csak arról van szó, hogy kultúránkban a nőket gyerekkoruktól fogva arra eddizik, hogy a kapcsolatok iránt érdeklődjenek, a férfiakat pedig inkább arra, hogy megoldásokon törjék a fejüket. Ezért a nők és a férfiak olykor nagyon különbözően reagálnak. Amikor elmúlt a szerelem, itt az ideje, hogy megtanuljunk partnerünk nyelvét. Gyakran azért keletkeznek félreértések, mert sem nem értjük, sem nem beszéljük partnerünk nyelvét. Olyan ez, mintha az egyik csak kínaiul tudná kifejezni magát, a másik meg csak spanyolul.

De nem tudjuk megváltoztatni egymás fülét. Viszont megtehetjük, hogy olyan szavakat keresünk, amelyek könnyebben eljutnak partnerünk fülébe.

Tünde szeretné este közölni Róberttel, miket élt át aznap, mi történt a munkahelyén, hogyan érzi magát. De kettejük esti beszélgetése mindig ugyanazon minta szerint zajlik. Tünde mesél, Róbert egy darabig hallgatja, de aztán kitör belőle: „De hát akkor tedd azt, hogy...” – és már kezdődik is a legszebb veszekedés. Tünde ugyanis egyáltalán nem akar megoldásokat Róberttől; egyszerűen csak meg akar szabadulni valamitől, csak el akarja mesélni, mekkora ökö a főnöke, milyen utálatos az egyik kolléganője. Tünde nem érti Róbertet. Csak meg kellene hallgatnia őt, semmi mást nem vár tőle. „Ez aztán igazán egyszerű!”, véli ő.

„Ez aztán igazán egyszerű!” Ez rettetes mondat a párkapcsolatokban. Tünde nem tudja, hogy ami a maga számára egyszerű, az Róbert számára távolról sem egyszerű. Róbert sincs abban a helyzetben, hogy ezt közölje, mert ő maga sem tudja ezt. Így aztán Tünde rossz szándékot feltételez Róberttről: azért nem teszi meg, amit vár tőle, mert nem akarja, nincs kedve hozzá. Vagy azért, mert Róbert már nem szereti őt.

Tünde nő. És ahogyan sok más nőnek, neki is szüksége van a beszédre. A beszéd nem oldja meg mindig a problémákat, de a beszéd megkönnyebbülést okoz. És a beszéd kapcsolatot teremt. A nőknek gyakran nagyobb gyakorlatuk van abban, hogy kibírjanak megoldhatatlan helyzeteket. Ha az egyik gyerek bánatos, vagy jön a foga, és fájdalmai vannak, akkor ezen nemigen lehet változtatni. Talán az egyetlen dolog, amit az anya tehet, hogy vigasztalja a gyermeket, és szépen a lelkére beszél.

A férfiakat általában más fából faragták. Társadalmunkban hagyományosan úgy nevelik őket, hogy kivezető utakat keressenek. Sokszor e szerint a jelszó szerint élnek: „A férfiaknak nincsenek problémáik, a férfiak megoldják a problémákat!” Ez a probléma.

Róbert pontosan tudja, mire vágyakozik Tünde a legjobban: csak beszélni akar, ő pedig csak hallgassa

meg. A javaslatait nem kedveli. Ezért Róbert visszafogja magát. Odafigyel: két percig, öt percig, nyolc percig. Ezen – elviselhetetlenül hosszú – idő alatt folyton megoldások jutnak eszébe. Miközben ugyanis Tünde beszél, Róbert bensőjében automatikusan elindul egy keresőgép, amely gyakorlati megoldások után nyomoz. Pusztán beszélni, és egyúttal nem megfontolni, hogyan lehetne hozzálátni a feladathoz – ez sok férfi számára szinte elviselhetetlen. Mivel azonban érzi, hogy partnerük nem megoldási javaslatokat akar, hanem csak a fülükre tart igényt, sok férfi arra törekszik, hogy a kapcsolatfenntartó beszélgetéseket elvből elkerülje. Az ilyen beszélgetésekre ugyanis nincsenek felkészülve. Ezekben a gyengébb félnek érzik magukat. És ki bocsátkozik bele önként egy olyan helyzetbe, amelyben veszíteni fog? Ki lesz szívesen „lúzer”? Ebben rejlik a végtelen félreértések egyik forrása. A párok nem értik meg, hogy többnyire nincs szó rossz szándékról, ha partnerük nem teljesíti – gyakran kifejezetten is megfogalmazott – kívánságukat. Amit az egyik a másiktól elvár, könnyű annak számára, aki elvárja, a másik számára azonban a legnehezebb, amit csak kívánni lehet tőle.

Csak ez a választásunk marad: Vagy ragaszkodunk ahhoz, hogy a „Ha valóban szeret engem, akkor úgy kell cselekednie, ahogyan elvárom. Olyannak kell lennie, amilyen én vagyok!” elv értelmében nem vesszük tudomásul a magunk és a partnerünk közti különbségeket. Ekkor újból és újból bántó félreértések történnek majd. Vagy elfogadjuk, hogy különbözőnk a párunktól, eltérően reagálunk, és megértjük, hogy a partnerünk másképp fejezi ki a szeretetét, mint mi, más szavakkal, vagy éppen szavak nélkül. Ekkor megkérhetjük a partnerünket: „Kérlek, az irántam való szeretetből tanuld meg az én nyelven is kifejezni magad, hogy jobban megérthesselek. A magam részéről pedig majd veszem a fáradságot, hogy megtanuljam a te nyelvedet, még ha nehezemre esik is.”

Választhatunk.

Martin Koschorke

Forrás: Publik-Forum, 2011/7

A szerző házassági tanácsadó, családterapeuta, szociológus és teológus; házasa két felnőtt gyermeke van.

ELŐFIZETÉS

Tisztelettel kérjük Olvasóinkat, hogy legkésőbb 2012. január 31-ig újítsák meg előfizetésüket. Az egyes számok ára változatlanul 240,- Ft lesz, tehát az éves előfizetés 1450,- Ft, illetve annak, aki postán kéri, a postaköltséggel együtt 2500,- Ft.

Többletbeírásokat vagy adományokat ezután is szívesen elfogadunk.

Kérjük, hogy az utalvány címzésében az „Érted vagyok” és Kovács László nevét egyaránt tüntessék föl.